

LABOD izhaja štirinajst-dnevno v nakladi 2650 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorna urednica: Lidija Jež, tehnično ureja: novinarski servis — Grafična priprava in tisk: Dolenjski Informativni center Novo mesto.

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

LETO 13

NOVO MESTO, 8. SEPTEMBER 1987

ŠTEVILKA 13

samo najboljši bodo ostali

Težave, o katerih dnevno beremo, ali smo tako in drugače seznanjeni z njimi prek javnih občil in jih, ne nazadnje, vse bolj čutimo tudi v lastnem žepu, seveda tudi Laboda niso zaobšle. Kljub relativno dobrim rezultatom za polletje čutimo zunanje vplive, ki se v našem primeru kažejo predvsem skozi zmanjšano kupno moč, skozí težjo nabavo in znotraj te še posebno skozí uvoz. O vsem tem ter o poteh za ublažitev težkega gospodarskega trenutka je za naše glasilo razmišljal direktor tozda Commerce, Marjan Vodopivec.

Ob zmanjšanju kupne moči so seveda najprej na udaru trgovci, takoj za njimi pa mi, proizvajalci. Pogled na naše tržišče moramo osvetliti s treh smeri.

Najprej je tu zniževanje pomladnopoletnih zalog. Nimamo še točne številke tega znižanja, gotovo pa je, da je višje, kot je bilo prejšnja leta. Sicer smo bili na to tudi pripravljeni in smo v ta namen rezervirali riziko.

Drugi pogled je usmerjen na trenutne pošiljke jesenske kolekcije, pri čemer je čutili pritisk trgovcev na zmanjševanje že zaključenih količin. Temu se, kjer se le da, upiramo, toda trgovci so v vse težjem položaju in s tem so tu-

Letos je tozd Libna razpisala 27 štipendij. Od dvajsetih razpisanih štipendij za konfeksionarja 2 (IV. stopnja izobrazbe) so uspeli podeliti 17, od petih razpisanih štipendij za kofekcijskega tehnika so podelili 4, podeljena je bila tudi štipendija za VI. stopnjo, to je konfeksijski inženir, medtem ko za modelarja niso uspeli dobiti kandidata, ki bi izpolnjeval pogoje. Pripravili so tudi pogovor s kandidati za štipendije, kjer je tudi naš posnetek.

di vse previdnejši pri zalogah. To pa narekuje tudi intenzivnejšo obdelavo teh področij, kar pomeni, da bomo morali povečati reklamo in tudi osebne stike. Seveda pa je to le ena stran. Še mnogo »usodnejša« je kvaliteta naših izdelkov in seveda točnost dobave. Odveč bi bilo v taki situaciji poudarjati, da si ne smemo privoščiti nobenih kasnitev... To ni parola, to je nujnost!

In še zaključevanje: v teku je in pričakujemo zmanjševanje za-

ključenih količin, kar naj bi prineslo več sprotne prodaje. To nam narekuje bolj elastično prilagajanje potrebam trgovcev in kupcev. Pripravljenost na tak način prodaje pa zajema celo verigo, v kateri je nujno še posebej izpostaviti kreacijo. Ta mora biti kupcem predvsem všeč. Majhna beseda, ki pa s seboj potegne marsikaj: prijeten videz izdelka, uporabnost, modnost, kvaliteto... vse hkrati, kar bo dalo našim izdelkom pečat prodajnosti in kar bo opravičilo tudi ceno izdelka.

Ob vse večji previdnosti trgovcev pa dobivamo tudi vse več zahtev po daljših rokih plačila, po blagovnih kreditih in po »komisij-skih« prodajah. Tudi temu smo se dolgo postavljali po robu, toda počasi bo treba prisluhniti potrebam trgovcev. Vendar je treba imeti za tako obliko prodaje zagotovljene vire financiranja in se moramo v hiši za to ustrezno pripraviti.

Vendar pa prodaja ni edino področje, kjer čutimo težave. Prisotne so tudi v nabavi in še

posebno pri uvozu. Tu so najbolj vprašljive kvote uvoza, ki nam jih zveza na tri mesece zmanjšuje in s tem postavlja pod vprašaj naše plane. Zastavili smo si jih na osnovi lastnega dela in lastnega izvoza, posegi pa nam jih močno krnijo. Vprašljiva pa so tudi plačila v tujino in s tem poslovnost v našem sodelovanju z marsikaterim tujim partnerjem, s katerim smo dolgo gradili dobre odnose. Zato se moramo posluževati dražjih variant, to je najmanjše kreditov za plačilo v tujino, da si tako omogočimo kolikor toliko normalno poslovanje s tujimi dobavitelji.

Kar se tiče domačih dobaviteljev, je treba reči, da so v podobnih težavah, kot smo vsi ostali. Težave imajo pri preskrbi s surovinami in še kje, kar posledično čutimo tudi mi. Hkrati pa je treba reči, da se trudijo, seveda v tistem segmentu, kjer sami lahko kaj postorijo, to je v poslovnosti, kolikor pač lahko še vplivajo na to.

Le za izvoz lahko rečemo, da se sredi teh nihanj odvija normalno. To pa ne pomeni, da smo lahko

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Veliko izgubljam o nedoslednim uveljavljanjem zavarovalnin za stroje; referent za to področje nas seznanja s postopki v takih primerih.

Naši kreatorji pripovedujejo o nastajanju kolekcije za naslednjo pomlad in poletje: težko je usklajevati vse modne zahteve z našimi možnostmi v proizvodnjah...

V današnji anketi smo iskali mnenje o možnostih delegatskega vpliva.

zadovoljni. Čutiti je pritisk na cene s strani tujih partnerjev in veliko je vprašanj glede naših izdelovalnih časov. Vendar delo teče in razen Idrije so vsi tozdi za jesenski čas pokriti z delom za izvoz. Vse pa kaže, da bomo morali v bodoče izvoz celo povečati.

In kaj je treba reči ob tem realnem pogledu? Gotovo je treba pregledati naše možnosti za čim boljše poslovanje in za čim boljše delo. Kar nekaj izhodišč je za to. Načrtno se moramo pripraviti na vse težje pogoje za gospodarjenje in si zastaviti najvišje cilje, ki smo jih dejansko zmožni doseči. Pri tem moramo imeti v mislih resnico, da bomo samo najboljši preživel.

Torej več in boljše bomo morali delati, in doseganje najvišje kvalitete in absolutna točnost rokov ne bi smelo biti vprašanje. Poslovati bomo morali z manjšimi zalozami, tako pri surovinah kot nedokončani proizvodnji in gotovih izdelkih.

Tako ostaja na proizvodnji, da dela dobro, kvalitetno, da spuštuje roke, za režijska dela pa dobra priprava dela, dograjevanje znanja in vsega, kar omogoča lažje in boljše delo, ter obdelava vse težjega in težjega tržišča z vsemi spremljajočimi dejavniki.

Resni časi so in samo dobro delo in visoka poslovnost nam zagotavljata primerno raven življenja.

Uveljavljanje odškodninskih zahtevkov

ZAVAROVANJE DRUŽBENE LASTNINE

Kot v drugih organizacijah imamo tudi v naši prek zavarovalnih organizacij zavarovano družbeno lastnino. Mnogokaj lahko povzroči večjo materialno škodo, zato so pred nevarnostmi tozdi in DSSS zavarovani. Kako bomo podrobno opredelili v nadaljevanju. Glede na dejstvo, da postajajo te zadeve v družbi čedalje bolj pomembne, so se tozdi leta 1981 dogovorili, da bi bilo potrebno organizirati tudi dela in naloge za to področje dela, zato je bilo sprejeto stališče, da je to v okviru pravne službe, in sicer združeno z delom v zvezi z nepremičninami, obligacijskim in družbenim standardom. Toda tozdi se premalo poslužujejo referenta in mu tudi ne zagotavljajo v zadostni meri ustreznih podatkov.

Da bi lahko razumeli pojasnjevanje zavarovalnih zadev, je potrebno, da poznamo osnovne pojme.

Zavarovatelj je zavarovalna skupnost oz. rizična skupnost, ki se z zavarovalno pogodbo (polico) zavezuje, da bo, če se zgodi primer, naveden v zavarovalni polici, izplačala zavarovancu odškodnino oz. dogovorjeno vsoto.

Zavarovavec je oseba, katere premoženjski interes je zavarovan oz. od katere smrti, okvare zdravja je odvisno izplačilo zavarovalne vsote.

Zavarovalna policia je listina o sklenjenem zavarovanju.

Rizik je neka nevarnost, ki obstaja in se lahko zgodi; ta nevarnost je za primer, da se zgodi, zavarovana tako, da zavarovavec plača zavarovalno premijo, zavarovatelj pa nastalo škodo oz. dogovorjeno vsoto.

Zavarovalna premija je vsota, ki jo plača zavarovavec zavarovatelju zato, da le-ta izplača ob nastopu primera, določenega v polici, ugotovljeno odškodnino.

Zavarovalna vsota je znesek, na katerega je oseba, stvar ali drug premoženjski interes zavarovan, oz. se ob nastopu zavarovalnega primera izplača v tem znesku.

Zavarovalni primer je nastop dogodka, ki je po zavarovalni polici zavarovan (strojelom, zastoj proizvodnje itd.).

Franšiza je znesek, do katerega krije škodo zavarovavec vedno sam, kar pa je več kot določena franšiza, pa krije škodo zavarovatelj.

Razen tozda Tip-top, ki ima sklenjeno zavarovanje pri Zavarovalni skupnosti Dunav Beograd, imajo naši tozdi sklenjeno zavarovanje z zavarovalno skupnostjo Triglav. Odnosi med zavarovalnicami so na ravni, ki zagotavlja učinkovito in dobro sodelovanje, s tem da so zavarovalnice manj aktivne pri uvajanju novosti, ki bi zagotavljale prijave odškodnin-

skih zahtevkov, več pa pri dajanju podatkov za obračun zavarovalnih premij. Jasno je pač dejstvo, da zavarovalnica ne bo silila zavarovanca, da prijavi škodo, če jo le-ta noče prijaviti, ni zainteresiran, da jo prijavi ipd.

V večini imajo naši tozdi sklenjene naslednje vrste zavarovanj, ki vsaka zase pomeni:

1. **Strojelomno zavarovanje:** krije škodo zaradi uničenja ali poškodovanja strojev, strojnih naprav, električne naprave in njihova polnjenja, napeljave ter podstavke, ležišča in temelje strojev, če so zajeti v vrednost strojev, zaradi napake v konstrukciji, materialu ali izdelavi, neposrednega delovanja električnega toka, razleta ali razpada zaradi delovanja sredobežne sile; pomanjkanja vode v parnih kotlih, posodah ali ceveh, razen primerov, ki imajo za posledico eksplozijo; mraza, pritiska ledu ali snega ali neposrednega učinka gibanja ledu, nadpritiska ali podpritiska; zatajitve varovalne naprave za uravnavanje, kakor tudi naprave za samodejno upravljanje, ki je sestavni del stroja; nespretnosti, malomarnosti ali zlonamernosti delavcev in drugih oseb; padca, prevrnitve, zdrsa zavarovane stvari, udarca ali padca drugega predmeta na zavarovano stvar ali vanjo. Zavarovano imamo amortizirano vrednost pri delnih škodah in imamo opravljeno franšizo, kar pomeni, da krije zavarovalnica celotno škodo glede na amortizirano vrednost stroja.

2. **Zavarovanje temeljnih požarnih nevarnosti:** to zavarovanje krije v obsegu, ki je določen s polico, uničenje ali poškodbo zavarovalnih stvari zaradi naslednjih temeljnih nevarnosti: požara, strele, eksplozije, viharja, toče,

udarca motornih vozil in premičnega delovanja stroja, padca letala, manifestacije in demonstracije.

3. **Zavarovanje obratovalnega zastoja zaradi temeljnih požarnih nevarnosti:** to zavarovanje krije škodo, to je bruto osebne dohodka delavcev za 3 mesece v tekočem letu v primeru, da ne morejo delati, ker je nastopil eden od temeljnih požarnih rizikov (požar, strela, eksplozija, vihar, toča, udarec motornih vozil).

4. **Zavarovanje vloma:** to zavarovanje krije škodo v obsegu, ki je določen s polico zaradi odnešenja, uničenja ali poškodovanja pri vlamu ali ropu oz. pri poskusu teh dejanj. To zavarovanje imajo tozdi urejeno glede na to, koliko gotovine oz. vrednostnih papirjev imajo.

5. **Zavarovanje odgovornosti:** to zavarovanje krije škodo zaradi civilno pravnih odškodninskih zahtevkov, ki jih tretje osebe uveljavljajo proti tozdu zaradi nenadnega in presenetljivega dogodka (nesreča), ki izvira iz dejavnosti, lastnosti in pravnega razmerja, navedenega v zavarovalni listini, in ki ima za posledico telesne poškodbe, obolenje ali smrt osebe (do vsote, kakor ima tozd sklenjeno) in uničenje, poškodbo ali izginitve stvari (do vsote, kakor ima tozd sklenjeno).

6. **Zavarovanje transporta:** pri tozdu Commerce imamo zavarovan transport, ki krije škodo, nastalo pri prenašanju ročno ali z vprego, ali prevažanju znotraj meje SFRJ z lastnimi ali tujimi prevoznimi sredstvi. Pri tem so zavarovani naši izdelki, ki jih prevažamo do skladišča in med tozdi.

7. **Zavarovanje stekla:** pri nekaterih tozdih imamo zavarovano riziko razbitja stekla iz razlogov,

ki niso po očitni, zlonamerni krivdi delavcev.

8. **Avtomobilsko zavarovanje:** v večini tozdov in DSSS imamo sklenjeno avtomobilsko zavarovanje in zavarovanje delovnih strojev, viličarjev, za primer poškodbe tujega premoženja ali oseb. Poleg avtomobilske odgovornosti imamo zavarovano tudi na kasko, kar pomeni, da nam krije škodo za popravilo avtomobila zavarovalnica tudi v primeru, ko je naš voznik zakrivil prometno nezgodo. Franšiza, to je znesek, do katerega krijemo škodo sami pri kosu zavarovanja, je različna med tozdi ali pa so nekateri brez odbitne franšize (tozd Commerce 5.000 din, DSSS 4.000 din).

9. **Zavarovanje elektronskega računalnika:** v DSSS in tozdu Commerce imamo zavarovan elektronski računalnik za avtomatsko obdelavo podatkov; škoda na računalniku se krije zaradi temeljnih požarnih nevarnosti in stroje-loma.

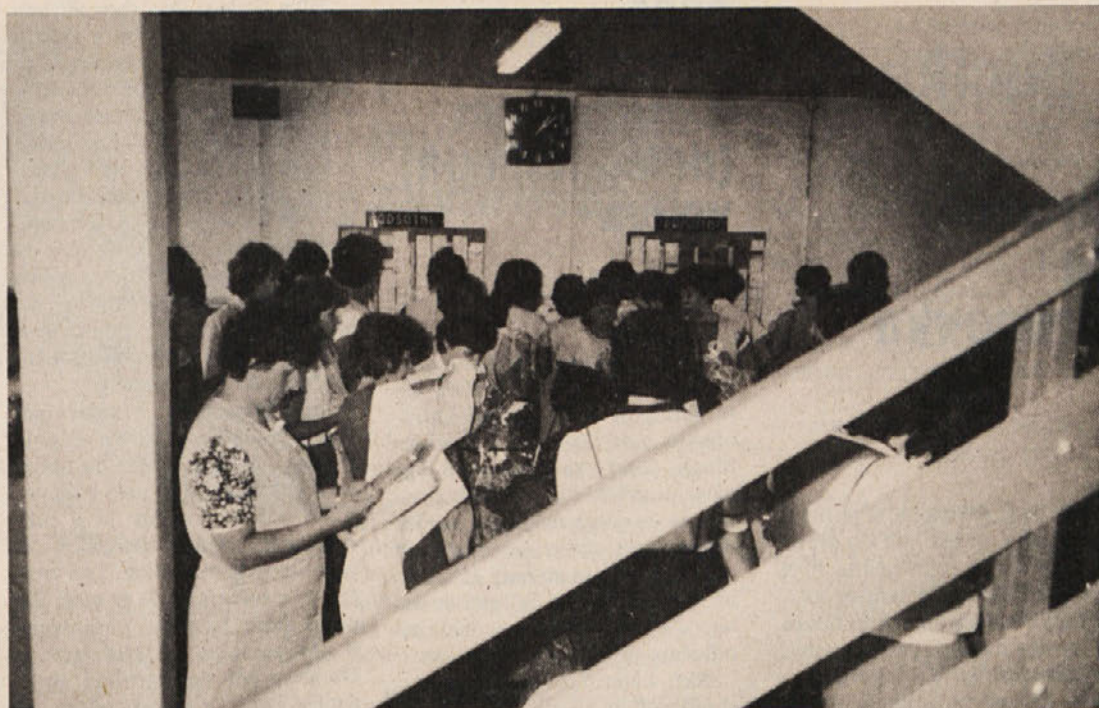
10. **Nezgodno zavarovanje delavcev:** vsi tozdi imajo sklenjeno tudi nezgodno zavarovanje delavcev, to je, da dobijo delavci za primer invalidnosti določeno vsoto glede na odstotek invalidnosti, da dobijo za vsak dan bolniške določen znesek in da dobijo njihovi sorodniki določen znesek zaradi naravne smrti ali smrti zaradi bolezni. Nezgoda ali smrt lahko nastopi kjerkoli (doma ali v službi).

Stroški, ki so jih imeli tozdi in DSSS v zvezi z zavarovanjem v letih 1985, 1986 in 1987, so takile:

tozd	1985	1986	1987 % od dohodka		
				1985	1986
1. LOČNA	1,414.951	2,779.760	4,485.710	0,396	0,348
2. TEMENICA	852.106	1,795.397	3,146.484	0,548	0,440
3. COMMERCE	4,403.873	5,514.445	7,990.490	1,003	0,552
4. DSSS	1,132.262	2,100.914	3,776.379	0,872	0,676
SKUPAJ	7,803.092	12,190.517	19,399.063	0,722	0,485
5. LIBNA	1,769.472	3,615.020	138.445	0,431	0,441
6. DELTA	3,281.656	7,010.062	10,315.437	0,481	0,462
7. TIP-TOP	816.654	1,544.080	2,031.824	0,467	0,358
8. ZALA	938.627	1,727.896	2,721.100	0,700	0,596
SKUPAJ	14,609.501	26,087.575	34,605.869	0,588	0,468

Tozdi in DSSS so v letih 1985, 1986 in 1987 od zavarovalnice prejeli naslednje odškodnine:

TOZD	1985	1986	1987	% od plačane premije	
				1985	1986
1. LOČNA	11.071	155.794	19.700	0,78	5,60
2. TEMENICA	43.226	2,474.910	—	5,07	137,84
3. COMMERCE	141.464	6,715.149	8,061.583	3,21	121,77
4. DSSS	17.869	1,832.382	—	1,58	87,21
SKUPAJ	213.630	11,278.235	8,081.283	2,74	92,52
5. LIBNA	25.250	36.811	52.744	1,42	1,02
6. DELTA	977.638	1,400.801	—	29,79	19,98
7. TIP-TOP	159.753	—	—	19,56	—
8. ZALA	94.709	7.390	254.826	10,09	0,43
SKUPAJ	470.980	12,723.237	8,388.853	10,07	48,77

»Sindikalne« prodaje smo bili zelo veseli, Posnetek je iz Libne.

Namen tega sestavka je, da bi se v tozdih in DSSS zagotovil postopek v zvezi z odškodninami, ki zajema tako ravnanje pred nastankom škode pa vse do tedaj, ko zavarovalnica nakaže ustrezn znesek za odškodnino glede prijavljene škode.

Nastanek škode: Pri strojelomnih škodah pa tudi pri drugih je potrebno takoj, ko se je škoda zgodila ali ko smo izvedeli za škodo na strojih ali pri delavcih, le-to (če je v vrednosti nad 50.000 din) telefonsko prijaviti pristojni zavarovalnici in naročiti ogled oz. ocenitev škode pri zastopniku, o

sami škodi pa izpolniti obrazec »Zapisnik o strojelomu«, ki ga podpišejo trije delavci, ki so dejansko videli ali vedo povedati karkoli v zvezi s škodo. Brez teh dveh osnov zavarovalnica kasneje ne bo priznavala prijavljenih škod. Torej ob nastanku škode moramo prijaviti po telefonu ogled in napraviti zapisnik o nastali škodi.

Prijava škode: Po opravljenem ogledu (ali če na ogled ni bilo cenilca) zavarovalnica poleg obrazca izpolni še zapisnik o strojelomu pa prijavo strojelomne škode. Pri drugih škodah, kot so: požari, poplave itd., pa prijavo škode.

Vse izpolnjene obrazce in morebitno drugo dokazno gradivo je potrebno v treh dneh poslati zavarovalnici, kljub temu da velikokrat ni ugotovljena višina škode, posebno ne tedaj, kadar se da osnovno sredstvo v popravilo pooblaščenim servisom oz. privatni delavnici. V spremnem dopisu, s katerim posredujemo zavarovalnici izpolnjene obrazce, je potrebno napisati približno višino škode in žiro račun tozda, na katerega naj nakažejo odškodnino ali samo akontacijo odškodnine; če še ni zanesljivo ugotovljena višina škode, pa še opomba, da bo račun za popravilo ali morebitno ugotovljeno škodo po sodnem cenilcu poslan zavarovalnici naknadno.

Priznanje odškodnine: Ko zavarovalnica prejme pravilno izpolnjene obrazce in je bil po možnosti njihov zastopnik na ogledu, ugotovi zavarovalne pogoje, določene v polici, ter, če je prijava utemeljena, nakaže ustrezn znesek odškodnine; pri nakazilu v največjih primerih zavarovalnica odbije stroške glede potrošnega materiala in podobno. Ko knjigovodja dobi nakazilo na

račun, mora o tem obvestiti delavca, ki je škodo prijavil, da bi ta lahko ugotovil, ali je priznana škoda v zadostni višini ali ne.

Nepriznanje škode: Zaradi raznovrstnosti primerov, ki se lahko zgodijo, obstaja tudi možnost, da zavarovalnica prejme pravilno izpolnjene podatke, pa nakazilo v celoti ali v večji meri zavrne. Pravilo, ki ga zavarovalnica ima za tak primer, je da zavrnitev utemelji pismeno. Vse take zavrnitve naj bi tozdi pošiljali referentu v DSSS, ki bo začel nadaljnji postopek prek zavarovalnice (komisija pri vsaki rizični skupnosti je drugostopni organ) ali na sodišču. Taki primeri lahko nastanejo pri vseh vrstah zavarovanja.

Prijavljanje drugih škod: Kako prijavljamo druge škode, je odvisno od posamezne vrste zavarovanja. O večjih škodah, kot so požar itd., smo nekoliko že povedali, pojasniti pa moramo prijavo nezgodnega zavarovanja delavcev. Zavarovalni pogoji so se pred nekaj leti spremenili v dobro delavcev; vseeno je, kje se poškodujejo, tako na delu ali doma, da ne morejo naslednji dan na delo.

FRANCI JURŠIČ

Ker letošnje poletje, še posebno pa avgusta, ni bilo nič kaj preveč poletno vroče, smo očitno imeli tudi večji apetit. Da nam gre malica dobro v slast, smo dokazali tudi na tisti dan (ali pa še posebno na tisti dan), ko je v novomeškem delu Laboda zmanjkalo dunajskih zrezkov, ki so bili ta dan za reden obrok malice, in so tudi »ta zdravi« morali pomalicati dietni obrok, hrenovko. Jeze je bilo veliko.

Zmanjkalo je približno toliko malice, kolikor je pri nas dietnikov, in zaključek je ta, da so menda vsi dietniki po vrsti ta dan jedli zrezke. Torej jim svinjsko mesto ne škodi, pa drobtinice tudi ne, ali pa sploh niso upravičeni do diete.

Kuharice pravijo, da ta primer ni bil osamljen... Vendar dieta ne pomeni izbiranja malice po svoje, ampak je to pretehtan izbor prehrane, ki pomaga bolnemu, in jo je torej bolan delavec dolžan sprejeti. Tako ta klopčič lahko razpredemo naprej: ali so kuharice dolžne kontrolirati, če so dietniki zares izbrali dietno prehrano in ali so bili sami dovolj odgovorni za svoje zdravje? In slednjič, ali je obrok za dieto enakovreden obroku redne malice? Na ta dan ni bila ravno uravnotežena cena ene in druge malice.

Skratka, veliko prahu in veliko besed je bilo na račun dunajskih zrezkov in hrenovk. Toliko razburjanja, kot da je malica osnovna oziroma osrednja točka našega delovnika. Morda za koga to zares tudi je. In da bi duhove pomirili, pojasnili nastalo situacijo in malo »požugali« dietnikom, smo napisali tudi bilten, kako in kaj. Tako so bili k vprašanjem in razburjanju ta dan potegnjeni prav vsi, tudi tisti, ki prej niti niso vedeli, da so bili prikrajšani za zrezek...

Nekateri med temi so to zadržali zase, nekateri so jezo izrazili z glasnimi izpadi in neprimernim obnašanjem. Ker tudi to ni bilo prvič, se moramo vprašati, koliko časa bo ta manjšina še lahko neprimerno in nekulturno izražala svoja nestrinjanja, kajti tudi način, kako nestrinjanje izrazimo, še kako pokaže naš nivo obnašanja.

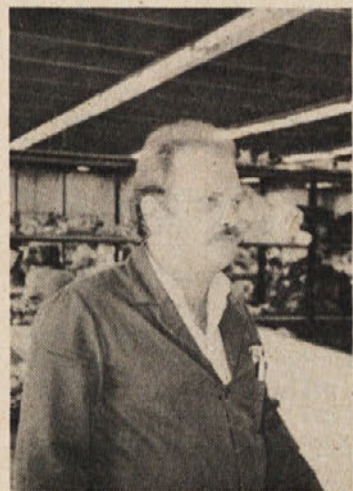
naša mnenja o možnostih (delegatskega) vpliva

Naša anketa se je tokrat ustavila ob vprašanju o moči vpliva. To je vprašanje o našem samoupravljanju, o delegatskem delu, o vsebinah torej, za katere je vse glasneje slišati, da ne veljajo, da ni takega samoupravljanja, kot bi moralo biti, da se ne splača nič reči, ker jih sam po buči dobiš. In na drugi strani: da delegati ne delajo dovolj odgovorno, da se ne odločajo dovolj preudarno ipd.

Akti, katerih spremembe bomo sprejemali na zborih, pa ponujajo tudi delegatskemu delu določene nagrade oziroma sankcije za (ne)pravilno (ne)odgovorno odločanje.

Kakšno je torej mnenje naših sogovornikov o moči vpliva, kreiranja našega življenja doma (v Labodu) in izven. Iskali smo le mnenja, nismo pa vztrajali na argumentih. Ne gre za prepričevanje, ampak za vtis, ki tudi marsikaj lahko pove in ki ga torej ne bi smeli spregledati.

Jože Florjanc, Libna (risar): »V tozdu je ta vpliv možen, izven pa manj. Delavci se o določenem problemu med seboj pogovorimo

Jože Florjanc — Libna

in stališče našega delegata podpre vedno večja skupina, čeprav je res, da živahneje razpravljamo neuradno, kot pa uradno. Tako se pogovarjamo o internih pa tudi o eksternih problemih. Tu pa kar nimamo vpliva. Naši delegati gotovo težje nastopajo zunaj, saj če človek ne pozna podrobno določene zadeve, se boji z besedo na dan, da ne bi bil nerazumljen ali kar pobit. Če hočeš posredovati mnenje, moraš imeti tudi primeren besedni zaklad in predvsem veliko, veliko informacij.«

Tilka Strle, Libna (brigadirka): »Tudi v proizvodnji resno razmišljamo o vseh naših problemih in hudo nam je, če stvari ne tečejo tako, kot bi morale. Vidimo napake in imamo ideje. Naša stališča in pobude naši delegati tudi posredujejo naprej, toda občutek imam, da se od tu dalje nič ne spremeni, da pri tem tudi ostane. Najhuje pa je, ker nimamo možnosti vpliva nazven. Vsi smo ogorčeni nad cenami, pa smo ob vsem tem povsem nemočni. Kaj slab občutek za samoupravljalca.«

Tone Kostanjšek, Commerce (poslovodja, predsednik DS): »Vse je lepo zastavljeno, dejanska možnost vpliva pa je še zelo majhna. Eden večjih vzrokov je v premajhnem znanju delegatov in samoupravljalcev sploh. Le v znanju in v informacijah je moč. Če pa ne moreš nastopiti z argumenti, analizami ipd., si neupoštevani. Ob vsem tem pa marsikdo resno jemlje svoje delegatsko delo, se pošteno trudi, ostaja pa tako kot vedno: govorimo eno, delamo drugo. Še premalo so upošteevane določene pobude, ki sicer morda ne prihajajo iz povsem strokovnih ust, pa zato ni rečeno, da niso pametne.«

Nadja Bajt, Tip-top (kontrolorka): »Mislim, da nismo dovolj močni. Delegati sicer marsikaj povedo, kar je mnenje njihovega delovnega okolja, spremeni pa se vendarle nič. Ti predlogi ko da niso dovolj resno sprejeti, posledica pa je manj zagnano delegatovo delo. Ob predlaganih spremembah, da nosijo člani delavskega

Nadja Bajt — Tip-top

sveta na primer odgovornost za sprejete sklepe, bo več doslednega dela, bolj izostreni bodo predlogi in z več odgovornosti jih bomo delegati sprejemali ali odklanjali. In to velja za vse ravni, od tozda navzgor.«

Tončka Klopčič, Tip-top (šivilja): »Možnosti so za vpliv, težko pa jih izkoristimo. Kdor je na normo, nima časa za proučevanje gradiv, res pa je tudi, da določene vsebine potrebujejo, žegen. Tako zaupamo in potrdimo. Je pa tudi tako, da vse teče po naših aktih.

Akte smo mi sprejeli. In ker je akt brez življenja včasih drugače videti kot v praksi, se naknadno jezimo, čeprav smo ga sami sprejeli. Veliko pa je tudi govora o življenjskih in proizvodnih problemih. Tu smo premalo upošteevani. Zato nekateri tudi počejo več sodelovati na sestankih.«

Janez Uplj — Tip-top

Janez Uplj, Tip-top (brigadir): »Le malo lahko sami odločamo. Preveč je v naprej postavljenega in dogovorjenega, zato ni prostora za naše odločanje.«

Milica Stupar, enota Commerce (kontrolorka VO): »Samoupravljanje je lepo zastavljeno in omogoča slehernemu, da se vključi v odločanje. Drugo pa je, kako ga v praksi izvajamo in tudi kdo ga izvaja.«

Alojz Vrečar — Commerce Ljubljana

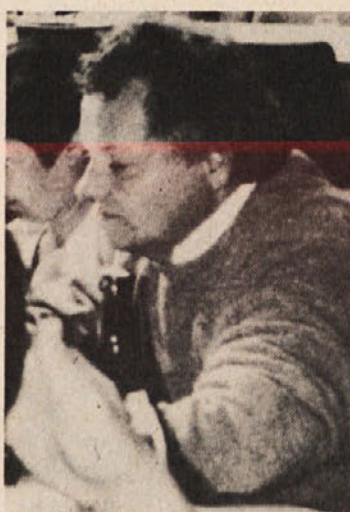
Alojz Vrečar, enota Commerce Ljubljana (kontrolor): »Mislim, da je vse skupaj preveč zakomplicirano. Seveda so dane možnosti vpliva, če je le zanimanje. Interesa za to pa je vse manj. Starejšim se ne da, ker imajo morda grenke izkušnje s kakšnim prevnetim sodelovanjem, mlajši pa gledajo na stvari preveč materialno. Potrebovali bi spodbude, svetle vzore, teh pa, na žalost, ni.«

Tomislav Mihelič, Tip-Top (direktor TOZD): »Vsi po vrsti dan

na dan ugotovljamo, da nekaj ne štima'. Jezimo se na to in ono, morali pa bi se vprašati, kaj narediti, da bi bilo samoupravljanje tako, kot ga razumemo, kot bi moralo biti. Za vsem tem smo ljudje. Zato ima kadrovanje gotovo veliko vlogo: koga, kam... Pa še nekaj je. Vemo, da je zdravnik lahko le za to izšolan človek in ne pustimo se zdraviti nikomur drugemu. Pa še med temi delamo selekcijo. Povsod drugje pa je lahko vsak ekonomist, vsi smo krojači, tehnologi, kreatorji, psihologi, bančniki, konfekarji... Potrebujemo strokovnjake svojih področij, ki bodo izdelali predloge, delegati pa se bodo med temi odločali in ob odločitvah z njimi vred sprejemali tudi del odgovornosti. Vzpostaviti je treba strog red in visoko odgovornost.«

Tončka Čuk, Zala (likalnica, predsednica DS tozd): »Mislim, da delegati ne verjamejo v moč vpliva. Na sejah so bolj zadržani, ker se boje, da s predlogi ne bi uspeli. Glasni smo vsi skupaj, kadar ne bi bilo ravno potrebno, pri resnejših temah pa ne. Z več odgovornosti in manj bojazni bi delali, če bi bila tudi odgovornost delegata bolj izostrena.«

Marija Gantar, Zala (šivilja): »Mislim, da delavci sploh ne odločamo in da smo brez moči. Mnenje večine je, da če hočeš mirno živeti in dobro delati, je najbolje molčati, v nasprotnem primeru lahko še kakšne neprijetne posledice čutiš...«

Jaka Mlinar — Zala

Predvsem vidimo samo pravice, dolžnosti pa manj. Premalo tega dela je posvečenega skrbi za plan in kvaliteto, saj vse zanima v glavnem le tisto, kar jim leži. Pot za zagotovitev vseh teh pravic pa gre najprej skozi dobro delo, in tudi tu bi morali delegati bolj dosledno zastavljati svoje moči.«

Kaj naj bi rekli ob teh mnenjih?

Če se ustavimo predvsem pri nas samih, se moramo vprašati, kaj duši izražanje glasnih mnenj in pobud. Se je tudi pri nas birokracija tako udomačila, da je marsikateri sestanek le zaradi sestanka, ker določena zadeva mora do tega datuma skozi?

Drugo pa je vprašanje, kje smo v kulturi dialoga. Pogosto je izražena bojazen, da bo človek pobit, ali pa sledi še kaj hujšega. Kdo lahko meša samoupravljanje in upravljanje. Hierarhija, ki pomeni razvrščanje po položaju, funkcijah in vplivu, je premočna tudi tam, kjer to ne bi smela biti. Taki odnosi naj bi veljali v organizaciji dela, ne pa na poti samoupravnega odločanja. Na drugi strani pa je tudi vprašanje znanja in poznavanja določene situacije. Tudi to je bilo pogosto izraženo in tako vse ostaja v rokah »upravljalcev«.

Zato bi morali zapisniki vsebovati ime in priimek predlagatelja, vztrajati pa bi morali tudi na variantah, sklepih. Tako bi bilo vse manj sopotnikov in opazovalcev in vse več akterjev. Iz množičnosti pa zraste tudi kvaliteta.

Pa še nečesa ne smemo pozabiti. Dušenje glasnega nestrinjanja ne pomeni, da drugačnih stališč ni... Sicer pa je splošen vtis, da nismo prišli dlje od ugotavljanja, zato ponujamo naše glasilo odprti dialog vsem, ki so naleteli na nepošten odnos. Seveda ob imenu in priimku in tudi ob sicer poštenem in ne »na pamet« pristopu.

novosti v invalidskem zavarovanju

S sprejemom novega zakona o temeljnih pravicah iz PIZ, zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter statuta skupnosti PIZ se je pokazala tudi potreba po spremembi pravilnika o postopku za uveljavljanje pravic iz PIZ, ki naj bi bil usklajen z vsemi novostmi navedenih predpisov.

Pravilnik o postopku za uveljavljanje pravic iz PIZ je stopil v veljavo 1. 1. 1987 (Ur. list SRS, št. 47/86). V vseh fazah javne razprave je bil poudarek na sestavi in delu invalidskih komisij in pa na vlogi OZD v postopku uveljavljanja pravic, ki pa naj bi bile zagotovljene glede na njene obveznosti pri uresničevanju le-teh.

OZD sicer ne more zahtevati uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz PIZ, lahko pa da pobudo lečečemu zdravniku, konziliju zdravnikov ali tudi samemu delavcu, in to takrat, ko meni, da bi moral delavec pridobiti status delovnega invalida ali pa celo pravico do invalidske pokojnine.

Novi pravilnik v 46. členu določa obvezno sodelovanje predstavnika OZD, katera mora biti vselej obveščena, kdaj in kje bo zasedala invalidska komisija.

V invalidski komisiji naj bi sodeloval strokovni delavec OZD, ki bi zastopal organizacijo oziroma delovnega invalida čim bolj adekvatno, tako da bo lahko mnenje invalidske komisije čim bolj strokovno, in da bi se »drugo« ustrezno delo čim bolj natančno specifikiralo.

Da bo lahko predstavnik OZD na invalidski komisiji dovolj strokovno pripravljen, je potrebno predhodno opraviti strokovni posvet v sami delovni organizaciji oziroma v tozdu, v katerem je zaposlen zavarovanec.

Tako naj bi predstavnik delovne organizacije ali tozda prišel na invalidsko komisijo z že izdelanimi predlogi oziroma stališči, imel naj bi čim natančnejše podatke o dosedanjem delu zavarovanca in o zaposlitvenih možnostih delovne organizacije-tozda pri kasnejši prerazporeditvi. Poleg tega pa bi moral vedeti tudi za stališče zavarovanca.

Na osnovi navedenih določb pravilnika predlagamo, naj bi v tozdu imenovali strokovni team, ki bi ga sestavljali poslovni sekretar tozda kot predsednik, nadrejeni vodja (brigadir, tehnolog, vodja izmene...), pooblaščenec iz varstva pri delu in pa socialni delavec DSSS.

Ta predlog bodo obravnavali tudi delavski sveti tozdov.

Strokovni team mora pripraviti vse podatke, potrebne za izvedensko mnenje, predvsem pa podatke o:

- zavarovančevi strokovni izobrazbi, njegovih delovnih navadah,

- o delih in nalogah, ki jih zavarovanec opravlja, ter delih in nalogah, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti,

- delovne in ekološke razmere,

- psihofiziološke in posebne zahteve dela,

- mnenje zavarovanca in delovne organizacije o možnosti in načinu prerazporeditve oziroma zagotovitve drugega ustreznega dela.

S sodelovanjem zavarovanca pa mora pripraviti socialni delavec tudi socialno in delovno anamnezo, ki obsega podatke o dopoljeni starosti in pokojninski dobi, zgodovino dela, družinske, ekonomske in socialne razmere.

Predlagamo, da bi na invalidski komisiji predstavljali predloge in stališča delovne organizacije za vse tozde socialna delavka iz DSSS, oziroma za tozda Tip-top poslovna sekretarka (socialna delavka).

Vedeti moramo, da pri vsem tem ne gre zgolj za nastop predstavnika delovne organizacije ali tozda pred organi SPIZ, pač pa je od tega odvisno, ali bo delovni invalid dobil ustrezno delo, ali bo z delom nadaljeval, ali pa mu bo potrebno delo zagotoviti v drugem tozdu ali delovni organizaciji.

Le ustrezna produktivna zaposlitev delovnega invalida bo v korist njega samega pa tudi ostalih sodelavcev.

Prav gotovo je največja škoda za družbo, posameznika in za tozda: če delovni invalid ne najde ustrezne zaposlitve, če je zaposlitev neustrezna in povzroči popolno nezmožnost za delo, ali če je zaposlitev zgolj fiktivnega značaja in delavci tozda s svojim delom omogočajo izplačevanje nadomestil osebnega dohodka delovnemu invalidu, ki dela ne opravlja, ali ga opravlja zgolj na videz.

Pripravila:
JOLANDA ŠVENT
socialna delavka DSSS

Marija Gantar — Zala

Anica Uršič, Zala (šivilja, predsednica OO ZSS): »Za samoupravljanje še nismo zreli, zato je vse bolj upravljanje. Mislim, da je dolžnost samoupravljalca kaj vprašati, skrbeti za naša skupna sredstva, itd., po drugi strani pa ni zdravo preveč dosledno delati v tej smeri. Samoupravljanje bi pomenilo tudi spoštovanje vsakega, lepe odnose, da človek rad pride na delo, jasne poti in dobro obveščeno...«

Jaka Mlinar, Zala (vodja proizvodnje): »Preveč enostransko si razlagamo moč delegatskega dela.

prijetno S koristnim

Čudovit izlet — to je enotno mnenje vseh udeležencev izleta, ki ga je organizirala OO sindikata v tozdu Libna. Kar 115 jih je bilo.

V Puli so si najprej ogledali mesto in se nato z ladjo, kjer so imeli tudi prigrizek, odpeljali na Brione. Tu so si ogledali naravne in kulturne znamenitosti, še posebno pa so bili navdušeni nad cvetličnimi vrtovi; povsod se pač vidi, da smo ženski kolektiv. Med plovbo nazaj je bilo kosilo na ladji, vmes pa tudi postanek za kopaanje. Po tem razkošnem dnevu so si odpočili v Rovinju, kjer so imeli večerjo in rezervirane sobe v hotelu. Naslednji dan so si ogledali Rovinj, se malo kopali in se naužili obmorskega vzdušja na otoku Katarina...

Potem je bil že čas za pot nazaj. Poskrbljeno je bilo za vse. Natančen program potovanja se je tudi v praksi lepo obnesel. Zato so izrekli udeleženci izleta še posebno pohvalo Izletniku. Ne samo, da je vse potekalo kot po maslu, da je bil izlet odlično organiziran in točke najboljše izbrane, tudi cena je bila primerna. Celoten izlet je stal 26.000 din za udeležence. Vsak je sam prispeval 18.000 din, tozdz je prispeval 500.000 din, ostalo pa je prispeval sindikat. Vsota 500.000 din je bila v te namene zastavljena v letnem planu, zato financiranje zares ni bilo vprašljivo. Povedati pa tudi velja, da je akcija stekla že pred dvema mesecema in da je cena, dogovorjena z Izletnikom, ostala nespremenjena. Delavci Libne so lahko plačali znesek (18.000 din) v treh obrokih, ostalo pa je tozdz poravnal v naprej.

Ker imajo v Libni odlične izkušnje z Izletnikom, se bodo tudi v bodoče z njimi povezovali. Ponuja jim zanimive izlete in dobro sodelovanje vsekakor velja nadaljevati. Predlagali so krški poslovničnici Izletnika in centrali v Celju, da pripravijo programe izletov v začetku leta in da ob teh postavijo tudi okvirne cene. Na tej osnovi se bodo v tozdu lahko pravočasno in v zadovoljstvo vseh delavcev odločili za najprivlačnejši izlet, s pravočasnim zbiranjem denarja (na obroke) pa bo tudi lažje plačati.

Organizatorjem izleta, še posebno Izletniku, posameznikom iz Libnine sindikalne organizacije, poslovni sekretarki in direktorju ter šoferju Franciju, ki je vozil kombi, gre pohvala za odlično izvedbo izleta, ki je združil prijeto s koristnim.

Marija Bernard — šivilja iz Libne, je bila tokrat prvič na sindikalnem izletu in prvič na morju. Oboje jo je navdušilo, zanimiv pa pravi, da je bil tudi obisk Pazinke, kjer so pogoji dela zelo težki.

prvič na morju

Letošnji sindikalni izlet delavcev Libne je pritegnil tudi Marijo Bernard. Prvič je bila na sindikalnem izletu in — prvič tudi na morju! »Bila sem kar ganjena, ko sem pri teh letih prvič videla morje. Prej ni bilo priložnosti, ker smo zidali, otroci so vedno potrebovali marsikaj, in ker tudi posebnih želja po morju nisem imela, se do sedaj pač nisem odločila za tako pot. Izlet je bil vabljiv, zanimivo zastavljen in ker je vse potekalo po načrtu, še vreme je bilo zares lepo, bom imela na to pot zares lep spomin. Dragocen je bil tudi obisk Pazinke, kjer smo spoznale, v koliko težjih razmerah delajo delavke v štirih izmenah. Sanitarije, kuhinja in še kaj se z našimi sploh ne more primerjati, samo delo pa tudi ne. Tako smo združili koristno z lepim in si naredili zares enkratni izlet,« je pripovedovala Marija.

predstavljamo vam zofi tušar, šiviljo v zali

Z lahkoto ji je drsela podloga pod strojem in videti je bilo, da nadvse rada dela. Ker ne gre za kakšno rosno mladenko, se človek začudi, da te roke, oči, hrbtenica... niso utrujene, saj je Zofi na

pregled bliže »penziji« kot ne. Pa le dvigne glavo, sname očala in veselo pove, da je rojena 1924. leta. »Torej ste stari 62 let...« se začudim, kot bi se vsak...

»Ja, po številu let sem najstarejša, po počutju, volji do dela in do življenja pa ne,« pravi Zofi iz tozda Zala, njene sodelavke pa hite pojasnjevati, kakšne uspehe dosega pri delu. Sama sicer pravi, da je povprečna, naknadno pa izvem, da je na »svoji« operaciji — to je na šivanju podloge — med 120- in 130-odstotnim doseganjem norme.

»Gotovo nadvse rada šivate, ko vam tako gladko teče delo,« dodam. »Ja, to pa res. Prav našla sem se v šivanju, čeprav prej, predno sem prišla v Zalo, nisem šivala. Prej sem kleklala. S čipkami sem si že pri sedmih letih zaslužila denar za obleko. Res ni bila ne vem kako lepa, vendar obleka je pa le bila! In tako sem si v življenju pomagala s kleklanjem, vse dokler se nisem zaposlila. Dolgo

Zofi Tušar — mladostna 62-letnica!

zahvala

IO OOS in vsem, ki ste pomagali pri organizaciji sindikalnega izleta. Posebna zahvala in spodbuda predsednici OOS z željo, da bi bilo takih izletov in srečanj v bodoče še več.

Udeleženci izleta

Krško, 17. 8. 1987

sem bila doma pri družini, imam dva otroke, v službi pa je bil samo mož. Treba je bilo kar krepko 'doštukati', njegovo plačo, da je šlo. Sploh pa je vedno toliko potreb,« se smeji Zofi.

Na delo je čakala šest let. Sprejela bi karkoli in končno je dobila 1970. leta zaposlitev v Zali. Na srečo je dobila delo, ki jo zelo veseli. Zato še ne razmišlja o upokojitvi. Do sedaj si je prislužila kaj majhken kos pokojnine in ker rada dela in se dobro počuti, še ne more reči, kdaj se bo upokojila. In res se ji nikamor ne mudi. Med sodelavkami je priljubljena, ker je delavna, prijazna, urejena, ker je polna idej in polna veselja.

Ko tako kramljava o vsem mogočem, od opremljanja stanovanja do ročnega dela in službe, jo povprašam, kaj ima od vsega tega najraje, saj o vsem govori z velikim navdušenjem. »Če že moram reči, kaj imam najraje, rajši povem, koga imam najraje — mojega moža!«

In želje, sanje za naprej. »Teh nimam veliko. Veste, vse moje življenje je bil en sam delovni dan. Pri nas smo vsi trdo delali, da smo si omogočili primerno in lepo življenje. To velja tudi za naprej.«

In morda prav zato, ker nima nedosegljivih želja, se ne vznemirja po nepotrebnem, ampak sprejema življenje z radostjo in optimizmom, je pri svojih 62 letih zares najstarejša aktivna labodovka, po srcu, delavnosti in veselju pa »nese« tudi tiste, ki so na desetletja mlajše...

vse večje število dopisnikov

Da kovačeva kobilica ne bo vedno bosa, naj za spremembo zopet malo pogledamo, kako izhaja naše glasilo, kdo vse pripravlja sestavke, katerim temam smo v letošnjem prvem polletju posvetili največ pozornosti.

Med 193 večjimi naslovi smo največ prostora posvetili temam o gospodarstvu, teh je bilo 29, sledijo sestavki o našem samopravljanju (17), v 13 prispevkih je tekla beseda o kadrovanju in izobraževanju, 11 sestavkov je govorilo o družbenem standardu in 10 o delu naših družbenopolitičnih organizacij. Sledile teme o delu naše reklame, Bucike so bile tudi devetkrat in prav toliko sestavkov je bilo splošno-izobraževalne ali zanimive vsebine. Sedemkrat so bili objavljeni intervjuji, s tem da so bili dvakrat pogovori z delavci

iz vseh tozdov, ostalo pa s posamezniki. Sestavki, vezani na branžo, so bili tokrat pogostejši in tudi kulturnim temam smo se posvetili osemkrat.

46-krat so sestavke napisali dopisniki. Največkrat je svoje prispevke napisala Brigita Šulc, socialna delavka v DSSS, (5), po tri prispevke so objavili mag. Darko Urek iz DSSS, Marica Praznik (Commerce) in inž. Vladimir Škrinjar, prav tako DSSS. Naštetimo še tiste, ki so se oglasili z dvema prispevkoma: Janez Marolt (Commerce, enota Ljubljana), Slavica Putrih iz Ločne, Tjajana Maresič iz DSSS, Rozima Kum (DSSS), Jože Muhič (DSSS) in Milena Furlan iz Commerca.

Šestnajst dopisnikov pa je prispevalo po en prispevek. Vsebine so bile vezane ali na njihovo strokovno področje, na delegatsko delo ali pa na njihove interesne dejavnosti. Prispevek slehernega pa je bil zelo dragocen, pri tem ne smemo pozabiti tudi nekaterih, ki redno opozarjajo na zanimive vsebine in s tem tudi spodbujajo pestrost glasila.

št. glasila	št. naslovov	št. dopisnikov	št. strani
1	22	4	12
2	20	5	8
3	16	4	8
4	24	2	12
5	18	5	12
6	19	5	8
7	21	6	12
8	29	10	16
10	24	5	12
	193	46	100

kreatorji o svojih kolekcijah

Kolekcija je pripravljena in zaključevanje je že steklo. O rezultatih tega bomo torej prav kmalu lahko pisali. Danes pa naj predstavimo delo kreatorjev, kako so pripravljali kolekcijo, kako so sledili našemu, to je Labodovemu načelu: obleči najzahtevnejšega kupca.

IRENA BRADAČ (bluze): »Pravila sem 125 modelov bluz. Približno polovica modelov je iz uvoženih tkanin, prevladujejo pa svile. Naši modeli naj bi bili elegantni in uporabni, take so kreacije, take tudi tkanine. Poleg že omenjenih svil sem delala tudi z

Jelka Novak-kreatorka za program VO

viskoso, krepki, satenom, bombažem in s poliestrom, vse s svilenkastim otipom, kar daje bluzam razkošnejši pečat. Vendar sem imela pri delu nemalo težav. Moda je bolj muhasta, naše možnosti za izpeljavo te pa niso dovolj široke. Ni dovolj upoštevati modne smernice, model je treba prilagoditi tudi proizvodnim zmogljivostim. Ob nastajanju je tako prihajalo do določenih sprememb, ki vse so iz naslova prilaganja strojnemu parku in načinu dela v naših proizvodnjah. Moda tokrat narekuje gostejše zapenjanje, take in drugačne gumbe in drobne svečane dodatke. Mi pa gumbe šivamo strojno in ni vseeno, katerega uporabiš... Tako prilaganje in usklajevanje je potekalo v času nastajanja kolekcije in s skupnimi močmi smo našli pot do končne podobe naših bluz (iz prvotne kolekcije je izločenih blizu 20 modelov, predvsem iz domačih tkanin ali zelo dragih uvoženih tkanin). Sedaj pa že nastaja dopolnilna kolekcija, tako da hitimo in nam dela zares nikoli ne zmanjka. Zmanjkuje pa nam morda pravočasnih informacij, pobud, ker gre za zares veliko šte-

vilo modelov z omejenimi možnostmi v nabavi tkanin in dodatkov.«

STANE VESEL (srajce): »Za naslednjo pomlad in poletje sem pripravil 230 modelov moških in otroških srajc. Večinoma so to bombažne srajce, od športnih do svečanih modelov. Svečaneje so enobarvne z dodatki, kot je okrasna igla, sicer pa je ogromno črt. Te so v različnih barvah, od kontrastnih do nians. Nekaj srajc je kombiniranih s pletenim ovratnikom, nekaj je barvastih z belim ovratnikom in zapestniki. Skratka, poletje bo v srajcah tudi precej živahno in, kar se tiče materialov, zračno in zdravo. Pa naj gre za svečane ali 'navadne' priložnosti.«

CVETKA BOGOLIN (krila in hlače): »Krila so v tej kolekciji v dolžini med 70 in 80 cm, en model pa je tudi mini. Ker je Labodova smernica elegantna moda, je 'napadalnega' minija manj. Morda, če se bo pokazala potreba, bomo v dopolnitvi naredili več kril v mini dolžini. Sicer pa so naši modeli v pliseju, krila v nadstropjih z volani, s sedli... Skratka sami zahtevnejši modeli. Enostavnih kril sko-

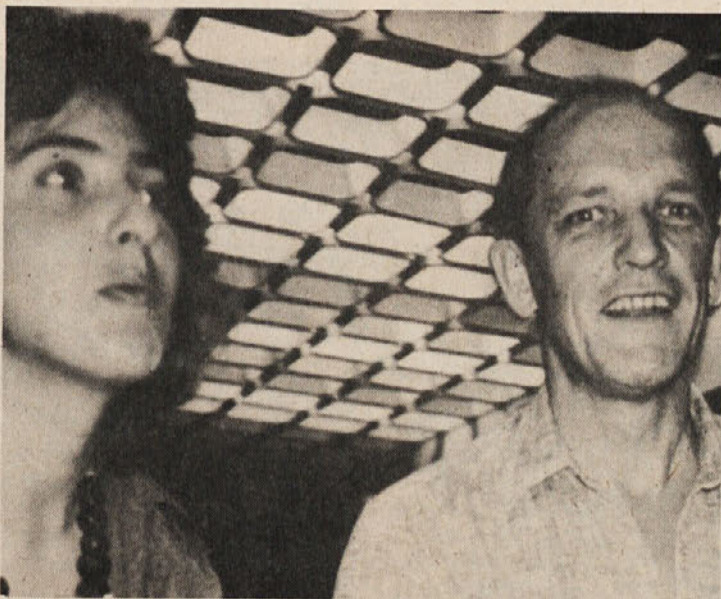
raj ni. Taki so tudi materiali: težji, padajoči od svil v raznih vezavah do žoržetov. Tudi barve so umirjene. Še vedno je nekaj mornarskega stila, torej kombinacije modro-bele barve. Tudi v hlačah je še prisoten stil. V kolekciji je bilo 87 kril, izločenih je bilo 10, in po 10 modelov hlače, od katerih so bili izločeni trije modeli. Pri hlačah je novost višji pas in zopet so aktualni zavihki. Reči moram, da sem pogrešala literaturo. Premalo je revij in svežih informacij, zato se mora kreator še toliko bolj potruditi, da zadene modne trende in jih prilagodi našim možnostim. Morda bi bilo dobro, da bi se vsi, ki imajo neposreden stik s tržiščem, sproti vključevati v nastajanje kolekcije, da bi opozorili na to, kar morda določen model

Cveta Bogolin-kreatorka kril in hlače

po mnenju kupcev oblikuje in kaj je vzrok za slabšo prodajo. Kar pa se tiče dodatkov, ki so še zelo aktualni in vse finejši in drobnejši, moram reči, da nimamo kakšne večje možnosti. Ti močno podraže model, zato sem se pri mojem delu omejila na pasove oziroma na dodatke, ki so na zalogi ali ki jih je moč dobiti na domačem tržišču.«

JELKA NOVAK (vrhnja oblačila): »V kolekciji je okoli 100 modelov, med temi je največ kompletov, kostimov, nekaj je tudi blejzerjev. V vseh programih je s svojimi skicami in idejami sodelovala tudi Petka iz Milana, kar je vsekakor treba poudariti in kar je bilo gotovo za nas dobrodošlo. Na razpolago sem imela nekaj zelo lepih uvoženih tkanin, ki so predvsem v črni barvi, precej je tudi bež in barve kamna. Če na hitro omenim še linijo, še vedno so nakazana ramena, krila pa so ali ozka ali plisirana. V nekaj modelih so dolžine kril skrajšane, precej pa je še nespremenjenih dolžin. O težavah ne bi govorila, čeprav kolekcija ni nastala brez njih. Vendar je s kreacijo že tako, da moraš vložiti velik del sebe, in vse je pozabljeno, če je model prodajen, lep, iskan, zelen...«

Irena Bradač — kreatorka bluz in Stane Vesel — srajc

Planinska sekcija Laboda v Novem mestu je organizirala pohod na Stol. Udeležba je bila lega, saj nas je bilo 34. Od doma na Zelenici smo se vzpenjali do Stola in nato nas je pot peljala v dolino Žirovnice, kjer nas je čakal avtobus. Hodili smo 9 ur z vmesnimi počitki. Hodili smo sicer po megli, kar pa ni pomenilo ovire za prijetno in veselo razpoloženje.

planinski krst je za mano

Večkrat sem slišala pripovedi znancev o enkratnih doživetjih v gorah. Tudi sama sem do sedaj kar nekajkrat razmišljala, da bi se podala na kakšno tako pot, pa nisem nikoli zbrala dovolj poguma. Pa so mi pomagale sodelavke z veliko spodbudnih besed in z veliko dobre volje — in sem se odločila za pot na Stol.

Pot je bila bolj naporna, kot sem pričakovala, zato mi je prišla še kako prav pomoč od izkušenih planink. Vse so rade pomagale in tako sem s skupino uspešno dosegla cilj. Od navdušenja, da sem tudi jaz uspela »premagati goro«,

OBVESTILO

Poslovni odbor je povišal vsoto za nakup naših izdelkov s 30-odstotnim popustom. V prvi polovici leta smo lahko kupili na »kartico« do 300.000 din vrednosti, sedaj pa je dogovorjena skupna vsota 600.000 din. Za delavce Laboda to ni več novost, dobra novica hitro obkroži, za naše upokojujence pa bo to obvestilo gotovo dobrodošlo.

zahvala

Ob prezgodnji in nepričakovani smrti mojega moža se najlepše zahvaljujem sodelavkam iz tozda Ločna za pomoč, za podarjeno cvetje in izrečena sožalja na njegovi zadnji poti.
SONJA PENCA

kot se temu pravi, sem pozabila na vse napore in težave, ki sem jih imela pri vzpenjanju, na vse kamne, ob katerem sem se spotikala... Priti na vrh, doseči cilj v gorah je zares veliko in enkratno doživetje, za katerega besede niso dovolj. Zato si nikakor ne bom dovolila, da bi bila to moja prva in zadnja pot v gore! Sedaj se bom brez začetniške treme odpravljala osvajat vrhove naših prelepih slovenskih gora.

VERA HOČEVAR
LOČNA

nove prezračevalne naprave v delti

Težko pričakovana investicija v Delti se zaključuje. Poletna vročina je močno vplivala na produk-

tivnost, zato smo v Delti iskali nove možnosti za izboljšanje pogojev dela. Že pred leti je obrtni električar predlagal sistem hlajenja in po tej ideji smo v tozdu delali naprej. Inštitut Zoran Rant iz Škofje Loke nam je izdelal projekt, izvedel pa ga je IMP, ki

(M. Praznik)

ima s podobnimi deli doma in v tujini veliko izkušenj.

Danes, ko je to delo opravljeno pa se postavlja vprašanje, ali bomo dosegli pričakovane učinke. Sistem prezračevanja poskusno deluje in delavci IMP redno opravljajo meritve gibanja zraka, vlage in temperature.

Zagotavljajo, da se približujemo načrtovanim ciljem, ko naj bi bila temperatura v proizvodnih prostorih tudi v najbolj vročih dneh 6°C nižja od zunanje temperature.

Po končanih delih bomo tako našo proizvodnjo spremenili v »hladilnik«. To pomeni, da bomo morali imeti zaprta vrata in okna, delavke pa bodo morale biti oblečene v delovnih haljah s kratkimi rokavi. Upamo, da bo vse teklo po začrtani poti in da v tem »hladilniku« ne bo prevroče.

Slavko Žunkovič-Delta

šopek modrosti

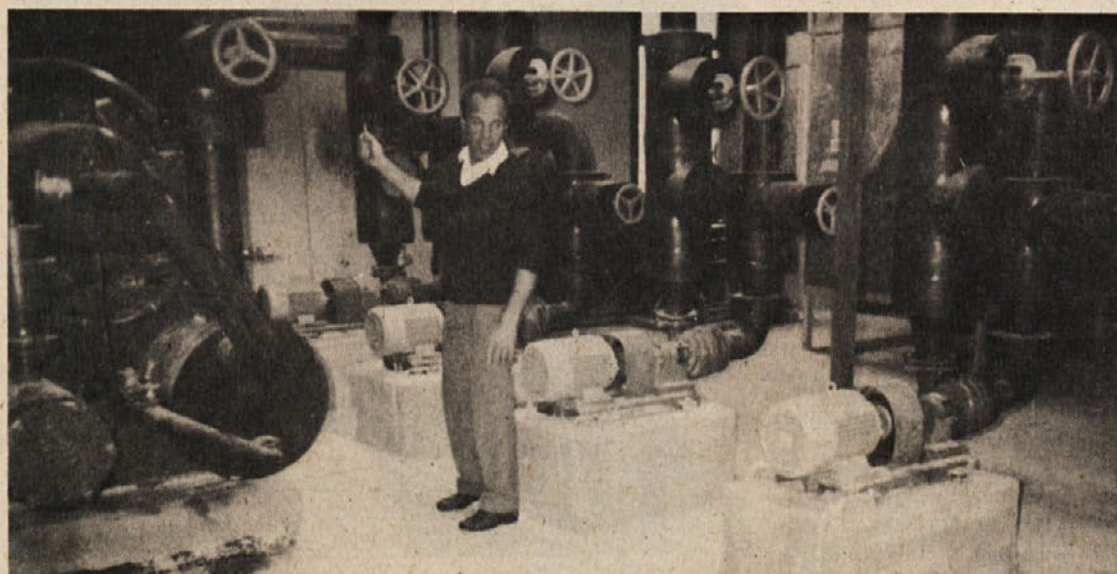
V SILI ZAVEŽE KMET ČEVELJ S SVILO.

Dobro je govoriti, še boljše molčati, najbolje pa je vedeti, kdaj je čas za eno in kdaj za drugo.

ŽIVLJENJE IMA TAK SMISEL, KAKRŠNEGA MU DAJEMO.

Človek je hitro sit tudi najboljšega, če to postane vsakdanje.

IZ PREVELIKE SLASTI SE ROJEVA BOLEČINA.

Za dodelan sistem hlajenja zraka so morali v Delti žrtvovati tudi nekaj skladiščnih površin. Toda ob doseženih pričakovanih rezultatih tudi to ne bo prevelika žrtev. Na posnetku del nove naprave, ki nam jo kaže Slavko Žunkovič.